

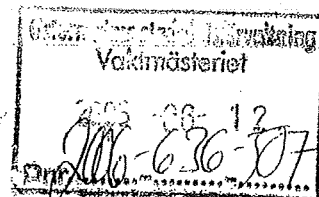
bilaga

REMITTERINGSMAPP

Ärende: Stödcentrum för unga brottsoffer - verksamhetsrapport

Inkom till KF/KS kansli den 7 juni 2006

Behandling i övrigt: remiss för yttrande senast den 29 september 2006

Stadsdelsnämnderna

Bromma
Enskede-Årsta
Farsta
Hägerstens
Hässelby-Vällingby
Katarina-Sofia
Kista
Kungsholmens
Liljeholmens
Maria-Gamla stans
Norrmalms
Rinkeby
Skarpnäcks
Skärholmens
Spånga-Tensta
Vantörs
Älvsjö
Östermalms

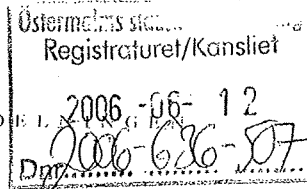
Facknämnderna

Övriga

Stadsledningskontoret

VÄLFÄRD OCH UTBILDNINGSAVDELNINGEN

DNR: 325-2506/2006

DATUM: 2006-06-08

Till berörd remissinstans

ANGÅENDE REMISSEN OM STÖDCENTRUM
FÖR UNGA BROTTSOFFER -
VERKSAMHETSRAPPORT

Detta gäller remissvar på rapporten "Stödcentrum för unga brottsoffer - verksamhetsrapport"
(Dnr: 325-2506/2006).

Remisstiden sträcker sig till den 29 september 2006, vilket vi ber er respektera. Om det av några skäl inte är möjligt för er att inkomma med svar inom utsatt tid måste en kontakt tas med den för ärendet ansvariga personen på avdelningen.

Ansvarig tjänsteman på Valfärd och utbildningsavdelningen är Lars B Strand, tfn 508 29 685.

- Remissvar ska skickas, endast i digital form (word/excel), till *Valfärd och utbildningsavdelningen (SLK-valfardochutbildningsavdelningen, GroupWise)*. Ange KS:s diarienummer som namn på ärenderubrik. Ex: 325-2506-2006
- Remissvaren ska även skickas till KF/KS kansli i digital form samt i pappersform. Ange KS:s diarienummer som namn på ärenderubrik samt bifogade filer. Ex: 325-2506-2006.

Adresserna är följande:

Avdelningens e-post: SLK-valfardochutbildningsavdelningen (GroupWise)

SLK-valfardochutbildningsavdelningen@stadshuset.stockholm.se

KF/KS kansli e-post: KF/KS-remissvar (GroupWise)

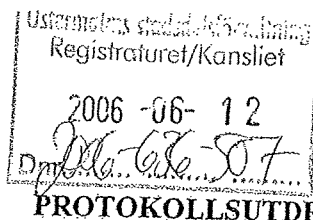
KF/KS-remissvar@stadshuset.stockholm.se

KF/KS kansli, Stadshuset, 105 35 STOCKHOLM

Med vänliga hälsningar

Valfärd och utbildningsavdelningen

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2006-06-07
Dnr.	325-2506/2006
Rätt	R VII

PROTOKOLL nr 4/2006
2006-04-25

Justerat 2006-05-03

Margareta Olofsson och Peter Lundén-Welden

§ 21

Stödcentrum för unga brottsoffer – verksamhetsrapport

Dnr 447-0151/2006

Socialtjänstnämndens beslut

1. Socialtjänstnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och verksamhetsrapport.
2. Socialtjänstnämnden ger förvaltningen i uppdrag att undersöka förutsättningarna för ett ökat finansiellt samarbete beträffande stödcentra från andra kommuner i Stockholms län.
3. Därutöver anförs följande.

Stödcentrum för unga brottsoffer är en mycket positiv verksamhet och ett bra exempel på samarbete mellan staden och polisen. Polisens organisation, som spänner över flera kommuner, gör dock att även andra kommuner i Stockholms län idag tar del av stadens satsningar. Det pågår idag ett arbete för att starta fler stödcentra i andra kommuner i länet. Vi ser mycket positivt på denna utveckling, som förhoppningsvis ska leda till att fler kommuner tar det finansiella och verksamhetsmässiga ansvaret i denna fråga. Beroende på hur utvecklingen av nya stödcentra fortskrider får förvaltningen undersöka de framtida möjligheterna att fler kommuner är med och delar det ekonomiska ansvaret för verksamheten.

Ärendet

Stödcentrum för unga brottsoffer startade som ett samverksansprojekt mellan polismyndigheten och socialtjänstförvaltningen år 1999. Orsaken var en kraftig ökning av antalet unga brottsoffer mot slutet av 1990-talet, samt att unga brottsoffer ofta är i behov av ett helt annat sorts stöd än vuxna brottsoffer. I dag finns stödcentrum på sex polisstationer i Stockholm. Socialtjänstnämnden och kompetensfonden finansierar verksamheterna t.o.m. utgången av år 2006 med bidrag även från stadsdelsnämnderna i Västerort och Järva. Huvudman för stödcentrum är Precens.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 31 mars 2006.

Förslag till beslut

Ordföranden Margareta Olofsson m.fl. (v), ledamöterna Monika Lindh m.fl. (s) och ledamoten Henrik Mannerstråle (mp) framlade ett förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Vice ordföranden Peter Lundén-Welden m.fl. (m), ledamöterna Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp) och tjänstgörande ersättaren Hardy Hedman (kd) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra.

Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Margareta Olofsson m.fl. (v), ledamöterna Monika Lindh m.fl. (s) och ledamoten Henrik Mannerstråle (mp) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordföranden Peter Lundén-Welden m.fl. (m) ledamöterna Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp) och tjänstgörande ersättaren Hardy Hedman (kd) reserverade sig mot nämndens beslut enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

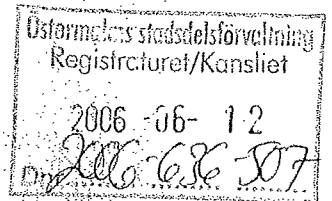
Vid protokollet

Lisbeth Westerlund
sekreterare

21

Till
Socialtjänstnämnden

Stödcentrum för unga brottsoffer - verksamhetsrapport

(1 bilaga)

Förslag till beslut

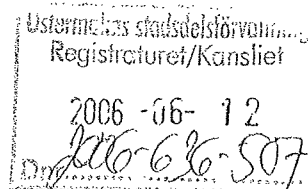
Socialtjänstnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande och verksamhetsrapport.

Dag Helin

/Peter Carlsten

Bakgrund

Stödcentrum för unga brottsoffer startade som ett samverkansprojekt mellan polismyndigheten och socialtjänstförvaltningen år 1999. Orsaken var en kraftig ökning av antalet unga brottsoffer mot slutet av 1990-talet, samt att unga brottsoffer ofta är i behov av ett helt annat sorts stöd än vuxna brottsoffer. Vuxna efterfrågar vanligen juridisk hjälp och vilka försäkringar som gäller medan unga brottsoffer ofta behöver professionell hjälp för att kunna återgå till ett normalt liv. Verksamheten som startade hos citypolisen kunde dock inte klara brottsofferstödet för hela staden och flera stadsdelsförvaltningar ville ha hjälp med att bygga upp egna stödcentrum tillsammans med närliggande polis- och stadsdelsområden. I dag finns stödcentrum på sex polisstationer i Stockholm. Socialtjänstnämnden och Kompetensfonden finansierar verksamheterna t.o.m. utgången av år 2006 med bidrag även från stadsdelsnämnderna i Västerort och Järva. Huvudman för stödcentrum är Precens.

DNR 447-151/2006
SID 2 (3)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Preventionscentrum Stockholm -- Precens.

Nuläge

För varje stödcentrum finns en styrgrupp bestående av närpolischefer, representanter för stadsdelsförvaltningarna (vanligen loF-chefer/motsvarande – utsedda av resp. stadsdelsdirektör) samt chefen för Precens. Chefen för Ungdomsroteln, som utreder alla ungdomsbrott i cityområdet, är polisens representant för Stödcentrum City och polischefen för Ungdomsgruppen i Västberga ingår också i styrgruppen för Stödcentrum Söderort. Bemanningen består av nio socialsekreterare/brotts-offerstödjare med två vardera på Stödcentrum Västerort, Stödcentrum Järva och Stödcentrum City samt tre i Stödcentrum Söderort som svarar för varsitt närpolisområde (Farsta, Globen och Skärholmen).

Bilagda verksamhetsrapport beskriver närmare arbetet vid stödcentrum. Bland annat finns en sammanställning av statistik för nybesöken år 2005. En utvärdering av verksamheten vid Söderorts stödcentrum har inletts. Utvärderingen genomförs av Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet med stöd av medel från Brottsförebyggande rådet och Kompetensfonden. Utvärderingen ska framförallt fokusera på verksamhetens brottsförebyggande effekt bland annat genom att ta reda på vilka effekter en stödverksamhet för unga brottsoffer har haft på målgruppens beteenden. Resultaten kommer att presenteras i en rapport till socialtjänstnämnden.

Förvaltningens synpunkter

Under den tid stödcentra har varit verksamma har de tydligt visat sig uppfylla ett stort, tidigare delvis dolt, behov. Den stora efterfrågan visar att verksamheterna fyller en viktig funktion för ungdomar som har blivit utsatta för brott och behöver bearbeta sina upplevelser. Verksamheterna bidrar till att brottets skadeverkningar, exempelvis offrets rädsla för att bli utsatt för nya brott, reduceras så att han eller hon kan återgå till ett normalt fungerande liv. Verksamheten på stödcentra motsvarar således även de krav som sedan år 2002 ställs i socialtjänstlagen 5 kap. 11 § om brottsoffer:

"Socialnämnden bör verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp...."

Verksamheterna med stödcentrum för unga brottsoffer och medling bör också ses som en del i stadens aktiva brottsförebyggande arbete som drivs i samverkan med andra myndigheter, framför allt polisen. I polisens arbete är brottsofferstödet en prioriterad fråga och polisen behöver brottsoffrens aktiva medverkan i brottsutredningar. Som

framgår av bilagda verksamhetsrapport finns tendenser att unga brottsoffer inte vill polisanmäla brotten – framför allt när det gäller de socialt mest utsatta förörterna. Detta är ett av de problem stödcentrum arbetar med bland annat genom att på olika sätt stödja ungdomarna i rättsprocessen.

Att utveckla en kommunövergripande verksamhet i en stor stad där beslutsfattandet är decentraliserat till 18 stadsdelsförvaltningar tar tid, särskilt när verksamheten även förutsätter samverkan med polismyndigheten – vilken i sin tur är indelad i ett stort antal decentraliserade enheter. De tidigare nämnda styrgrupperna har tillsatts för lyfta fram att stödcentrum är ett samarbetsprojekt mellan socialtjänstförvaltningen, stadsdelsförvaltningar, polismästardistrikt och berörda närpolisområden. Detta är bra för den lokala förankringen. Frågan är emellertid hur den framtida finansieringen bör se ut. F.n. är fyra socialsekreterare/brottsofferstödare anslagsfinansierade från socialtjänstnämnden, lika många med utvecklingsmedel från Kompetensfonden och sammanlagt en anställning med delfinansiering från fem stadsdelsförvaltningar. Stadsdelsförvaltningarnas intresse att helt ta över verksamheterna fr.o.m. år 2007 varierar dock betydligt och ett centralt beslut efterlyses. Med anledning av detta lyfte socialtjänstnämnden fram behovet att säkerställa stödcentrums finansiering i budgetunderlag för år 2007 (vilket behandlades vid socialtjänstnämndens marsksammanträde 2006).

Ett annat problem är att polismyndigheternas och stadsdelsnämndernas ansvarsområden är olika. (Där brottet begås – respektive där brottsoffret bor.) Detta ställer krav på flexibilitet och samarbete mellan alla stödcentrum i staden. Att vara placerad på en polisstation med socialtjänsten som arbetsgivare innebär en risk för att bli isolerad. Stödcentrums personal känner därför ofta en starkare samhörighet med varandra än med berörda polis- och stadsdelsområden. F.n. fyller Precens rollen som samordnare av verksamheterna och anordnar regelbundna möten och metodkonferenser för personalen. Det finns anledning att närmare belysa frågan om stödcentrums framtida utformning och finansiering.

Bilaga

Verksamhetsrapport från Stödcentrum – unga brottsoffer och medling

Registraturet/Kansliet
2006-06-12
116-616-507

Bilaga 1

**STÖDCENTRUM – UNGA BROTTSOFFER OCH MEDLING
VERKSAMHETSRAPPORT**

1. Inledning

Bakgrund

Sedan mitten av år 1980 har socialtjänsten i Stockholm stad haft socialsekreterare placerade hos ungdomsroteln vid City polismästardistrikt. Denna grupp har starkt bidragit till att tillsammans med polisen skapa en bättre helhetsbild av ungdomskriminaliteten i City samt att utveckla metoder att motverka den. Gruppen har aktivt medverkat i den allmänna debatten om ungdomskriminalitet och varit med om att starta olika projekt. Ett av dessa projekt är stödcentrum för unga brottsoffer som startades våren 1999 i samverkan med Ungdomsroteln.

De huvudsakliga arbetsuppgifterna är stödsamtal, praktisk hjälp, rådgivning, rättegångsstöd, föräldrastöd och medling. Stödcentrums målgrupp är huvudsakligen brottsutsatta ungdomar upp till 18 år. Även ungdomar som blivit vittnen till brott och föräldrar till unga brottsoffer tas emot. Stödcentrum erbjuder stödsamtal och bistår med praktisk hjälp vid kontakt med polis, åklagare och försäkringsbolag samt initierar kontakt med någon av projektets 25-30 stödpersoner (frivilliga juridikstudenter) som följer brottsoffret och hans eller hennes familj från polisanmälan fram till avslutad rättegång. Stödcentret har även en öppen telefonlinje dit brottsoffren och deras anhöriga kan vända sig till för råd, stöd och praktisk hjälp.

Syftet är hjälpa ungdomar som blivit utsatta för brott att hitta strategier för att mildra rädslan och minska hat- och hämndkänslor. Genom att de får möjlighet att berätta om brottet, sina känslor och reaktioner får de även bekräftat att det är normalt att reagera som de gör. Genom denna hjälp kan dessa ungdomar må bättre och återgå till ett fungerande vardagsliv och de långsiktiga negativa konsekvenserna i deras liv och beteende kan undvikas. Det saknas vetenskaplig forskning inom området, men det finns tecken som pekar på att ungdomar som blir utsatta för brott och upplever att de inte får hjälp från samhället själva riskerar att senare bli gärningsmän.

De negativa konsekvenserna av ett brott kan också minska genom att medling kommer till stånd mellan gärningsman och brottsoffer. Detta sker bland annat genom att gärningsmannen får ökade insikter om sitt handlande och om offrets situation och måste ta ett ansvar för dessa. För brottsoffret ger medling möjligheter att bearbeta händelsen, få upprättelse och återupprätta självkänslan för att själv kunna ta ett ansvar för sitt liv. Medling har också ett sekundärt brottsförebyggande syfte; få ungdomar att inse brottslighetens konsekvenser i sina liv och att hindra dem att begå återfall i kriminalitet. Medlingsverksamheten består av medlingsansordnare och (opartiska) medlare.

Verksamhetsidén med stödcentrum bygger på ett nära samarbete mellan polisen och socialtjänsten och är utformad så att polisen ställer lokaler till förfogande antingen vid

polismästardistriktets huvudstation eller på närpolisstationerna och socialtjänsten svarar för bemanningen och arbetsgivaransvaret. Kommunen svarar även för att installera datoruppkopplingar till stadens Intranät. Samlokaliseringen hos polisen är av stor vikt för verksamheten genom att den underlättar kontakterna mellan myndigheterna; ärenden kan förmedlas direkt från polisen till brottsofferstödet eller medlingsverksamheten.

Nuläge

Redan ett år efter att det första stödcentrat hade startats visade det sig att behovet var mycket större än vad man först hade uppskattat. Detta har lett till att verksamheten successivt har byggts ut i hela staden.

Stödcentrum City

Startade som ett samarbete mellan socialtjänstförvaltningen och Polismyndigheten i Stockholms län år 1999. Upptagningsområdet är City polismästardistrikt, vilket omfattar Katarina-Sofia, Kungsholmens, Maria-Gamla stans, Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar. Nuvarande personalbemanning är två tillsvidareanställda brottsofferstödjare och en projektanställd medlingssamordnare. Båda verksamheterna är idag väletablerade och fungerar som en integrerad del av verksamheten vid Citypolisens ungdomsrotel som även har två socialsekreterare (från Ungdomsjouren, Maria ungdomsenhet) som arbetar med unga gärningsmän. Medlingssamordnaren har även uppdraget som en central samordnare för medlingen i hela staden.

Stödcentrum Västerort

Efter en hemställan till socialtjänstnämnden om utvecklingsmedel från Lokala brottsförebyggande rådet i Hässelby-Vällingby startades stödcentrum i Västerort i augusti 2003. Stödcentrum Västerort är lokaliserad hos närpolisen i Vällingby. Upptagningsområdet omfattar Bromma och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningar samt Bromma och Hässelby-Vällingby närpolisområden. Bemanningen är i dag två projektanställda brottsofferstödjare.

Stödcentrum Järva

År 2004 beslutade stadsdelsnämnderna i Kista, Rinkeby och Spånga-Tensta att öppna ett eget stödcentrum och ansökte om medel från socialtjänstnämnden för att komma igång. I mars 2005 startades Stödcentrum Järva vid polisstationen i Rinkeby. Upptagningsområdet omfattar Kista, Rinkeby och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningar samt Kista och Södra Järva närpolisområde. Verksamheten har idag två projektanställda brottsofferstödjare och är huvudsakligen lokaliserad till närpolisstationen i Rinkeby men två dagar i veckan är någon av personalen hos närpolisen i Kista, där det också har iordningställts en lokal för detta ändamål.

Stödcentrum Söderort

Ett stödcentrum öppnades år 2002 vid närpolisen i Skärholmen i samverkan mellan socialtjänstförvaltningen och Skärholmens närpolisområde med de tillhörande stadsdelsförvaltningarna i Hägersten, Liljeholmen och Skärholmen. Två år senare inlämnade stadsdelsförvaltningarna i Enskede-Årsta, Farsta, Skarpnäck, Vantör, Älvsjö och Katarina-Sofia (för stadsdelen Hammarby Sjöstad) in ansökan om att få ingå i ett utvidgat Stödcentrum Söderort. Ett samarbete initierades med Ungdomsgruppen i Västberga polishus, som är huvudstation för Söderorts polismästardistrikt, men Stödcentrum Söderort finns dessutom utlokaliserade på tre närpolisstationer med följande indelning:

- Stödcentrum Farsta. Öppnades i maj 2005. Omfattar Farsta och Vantörs stadsdelsförvaltningar samt Farsta närpolisområde.
  - Stödcentrum Globen. Öppnades i augusti 2005. Omfattar Enskede-Årsta, Skarpnäcks och Älvsjö stadsdelsförvaltningar, Hammarby Sjöstad inom Katarina-Sofia stadsdelsförvaltning samt Globens närpolisområde. (Globens närpolisstation flyttade under hösten 2005 till huvudstationen i Västberga.)
  - Stödcentrum Skärholmen. Öppnades i september 2002. Omfattar Hägerstens, Liljeholmens och Skärholmens stadsdelsförvaltningar samt Skärholmens närpolisområde.
- I dag har stödcentrum Söderort sammanlagt tre projektanställda brottsofferstödjare med placering i varsitt närpolisområde, men täcker också upp för varandra.

Polismästardistriktet och Stockholms stadsdelsområden har delvis olika geografisk omfattning. I City polismästardistrikt ingår förutom de fem innerstadsstadsdelarna även Lidingö. Västerorts polismästardistrikt omfattar förutom de fem stadsdelsområdena även Ekerö, Solna och Sundbyberg. Därför händer det ibland att personer utanför Stockholms stad också kommer i åtnjutande av brottsofferstödet och medlingen, som också statistiken nedan visar. I takt med att kranskommunerna bygger upp egna stödcentrum minskar dessa siffror.

Finansiering, m.m.

Samtliga dessa stödcentra bedrivs i dag i projektform. Preventionscentrum Stockholm – Precens har arbetsgivaransvaret förutom när det gäller Stödcentrum Järva där detta ansvar f.n. ligger hos Rinkeby stadsdelsförvaltning. Varje stödcentrum har en styrgrupp bestående av cheferna för respektive närpolisområde, loF-chefer/motsvarande från stadsdelsförvaltningarna samt Precens enhetschef.

I dag kan socialtjänsten och polisen erbjuda stöd till alla unga brottsoffer i Stockholms stad och även medling. Verksamheterna har dock inte upprättat några "vattentäta skott" emellan sig; utan i flera fall kan klienterna vara ungdomar som bor i området men det brott som de har blivit utsatta för har begåtts någon annanstans. Verksamheterna är finansierade t.o.m. utgången av år 2006. Knappt hälften av finansieringen kommer från vardera socialtjänstförvaltningen och Kompetensfonden och resten från stadsdelsförvaltningarna i Västerort och Järva.

Utöver själva arbetet med klienterna har samtliga stödcentra även ett stor mängd andra arbetsuppgifter; sprida erfarenheter och kunskaper kring arbetet med utsatta ungdomar och familjer i kris, informera i skolorna, ta emot studiebesök, ha samtal med gärningsmän inom ramen för socialtjänstens konsekvensprogram. En del klienter behöver också mycket mer hjälp än bara samtalen på stödcentrum, exempelvis att få kontakt med en psykolog vilket stödcentrum kan hjälpa till att ordna. Stödcentrum i city har genom polisen ordnat självskyddskurser för ett 40-tal av klienterna.

Med hänsyn till kommande lagändring när det gäller medling vid ungdomsbrott redovisas medlingsverksamheten mer ingående i ett separat tjänsteutlåtande till Socialtjänstnämndens aprilsammanträde 2006.

2. Årstatistik 2005 för stödcentrum för unga brottsoffer och medling

Antalet nybesök, könsfördelning

Utvecklingen av verksamheterna vid de olika stödcentra har skett i olika takt med olika startdatum varför siffrorna i besöksstatistiken inte är helt jämförbara med varandra. Även bemanningssituationen har varit ojämn mellan de olika stödcentra vilket kan ha påverkat hur många ungdomar som har tagits emot under året.

Siffrorna avser nybesök. De flesta av stödcentra hade utöver dessa kontakter även fortsatta besök av ungdomar som hade aktualiserats tidigare. Personalen på samtliga stödcentra uppskattar att varje aktualiserad ungdom i genomsnitt gör 5-6 besök under en tidsperiod av 3-6 månader. I flera fall kan dock kontakten bli mycket längre, upp till ett och ett halvt år, i vissa fall ännu längre.

Enligt besöksstatistiken utgör pojkar majoriteten av klienterna vid samtliga stödcentra utom i Västerort. Enligt personalen är en stor del av klienterna ungdomar med invandrarbakgrund; i Järva uppskattar stödcentrumpersonalen andelen vara cirka 90 procent, i Söderort cirka hälften, i City cirka 30 procent i och Västerort cirka 20 procent.

Nybesök	Stödcentrum				
	City	Västerort	Järva	Söderort	Samtliga
Samtliga	97	62	79	108	346
Pojkar	53 (55%)	26 (42%)	51 (65%)	67 (62%)	197 (57%)
Flickor	44 (45%)	36 (58%)	28 (35%)	41 (38%)	149 (43%)

Åldersfördelning

Den övervägande delen av nybesöken under år 2005 var ungdomar i åldern 14-18 år vilket gällde samtliga stödcentra. De största enskilda grupperna var ungdomar som var födda 1989 och 1990. En mindre del av klienterna var både något yngre och äldre, den yngsta besökaren var fem år. Lägsta medelåldern hade klienterna i Söderort.

	Stödcentrum				
	City	Västerort	Järva	Söderort	Samtliga
10 eller yngre	0	1	6	0	7
11-14	6	15	14	29	64
15-17	49	29	23	53	154
18 och äldre	40	15	36	24	115
Ålder okänd	2	2	0	2	6
Medelålder	17,5	17,3	17,4	15,7	16,8

Ungdomarnas hemort

Av de samtliga 346 nybesöken under året var 274 (79%) ungdomar hemmahörande i Stockholms stad; 65 ungdomar (19%) var hemmahörande i någon av kranskommunerna. För sju ungdomar (2%) var hemorten okänd. Hässelby-Vällingby var det stadsdelsområde som hade överlägst flest ungdomar (47) bland nybesöken, följt av Rinkeby (27) och Spånga-Tensta (26). Minsta antalet ungdomar kom från Östermalm (3) och Liljeholmen (4).

Av kranskommunerna var det Huddinge som hade största antalet (18) ungdomar bland de besökande. De flesta av dessa ungdomar hade haft kontakt med Stödcentrum Söderort.

Tabell 3. Hemort, Stockholm stad

	Stödcentrum				
	City	Västerort	Järva	Söderort	Samtliga
Stockholm	59	58	68	89	274
Kista	0	0	7	0	7
Rinkeby	0	0	27	0	27
Spånga-Tensta	0	3	23	0	26
Hässelby-Vällingby	1	45	1	0	47
Bromma	0	8	2	0	10
Kungsholmen	7	0	1	0	8
Norrmalm	11	2	1	0	14
Östermalm	3	0	0	0	3
Maria-G:la stan	13	0	0	3	16
Katarina-Sofia	6	0	2	1	9
Enskede-Årsta	4	0	0	10	14
Skarpnäck	2	0	1	6	7
Farsta	5	0	2	7	14
Vantör	1	0	0	18	19
Älvsjö	1	0	1	7	9
Liljeholmen	2	0	0	2	4
Hägersten	3	0	0	17	20
Skärholmen	0	0	0	18	18
Lännet	33	3	11	18	65
Bötkyrka	3	0	0	1	4
Ekerö	3	1	0	0	4
Haninge	1	0	0	1	2
Huddinge	5	0	0	13	18
Järfälla	2	1	0	1	4
Lidingö	4	0	0	0	4
Nacka	6	0	0	2	8
Sollentuna	1	0	1	0	2
Solna	0	1	2	0	3
Sundbyberg	1	0	4	0	5
Täby	1	0	4	0	5
Uppl. väsby	2	0	0	0	2
Värmdö	2	0	0	0	2
Österåker	2	0	0	0	2
Okänd	5	1	0	1	7

Brottsplats

Tabell 4 visar i vilket stadsdelsområde brotten har begåtts. Statistiken är i någon mån bristfällig eftersom brottsplatsen inte alltid har blivit känd för stödcentrum. Orsaken kan vara exempelvis att någon polisanmälan aldrig har gjorts. I de fall när brottsplatsen är känd har 83 procent av brotten begåtts inom Stockholms stad. Det stadsdelsområde som har största brottsfrekvensen är Hässelby-Vällingby (33) följt av Norrmalm (26) och Rinkeby (24). Minsta antalet brott har begåtts i stadsdelsområdena Liljeholmen (1), Bromma (2) och Skärpnäck (4).

City och söderorts stödcentrum hade flest ärenden där brottet hade begåtts utanför Stockholm stad. För stödcentrum i city var spridningen relativt jämn över hela länet, vid Stödcentrum Söderort hade dessa brott nästan uteslutande begåtts inom Södertörns polismästardistrikt (främst i Huddinge och Botkyrka).

När det gäller våldsrelaterade brott som misshandel och rån anges större torg eller någon av de viktigare knutpunkterna för kollektivtrafiken vara vanliga brottsplatser. I innerstan anges vanliga platser vara exempelvis Slussen, Fridhemsplan, Skanstull och Odenplan.

Samtliga stödcentra har erfarenheten att skolor, framför allt högstadieskolor är vanliga brottsplatser; uppskattningen är att 20-30 procent av de aktuella brotten har begåtts i eller i nära anslutning till skolan.

När brottet har begåtts utanför länet har det oftast hänt under en resa; exempelvis på någon skidort eller på en Ålandsbåt.

	Stödcentrum				
	City	Västerort	Järva	Söderort	Samliga
Kista	1	0	13	0	14
Rinkeby	0	1	24	0	25
Spånga-Tensta	1	1	17	0	19
Hässelby-Vällingby	1	33	0	0	34
Bromma	0	2	0	0	2
Kungsholmen	12	0	2	0	14
Norrmalm	26	0	3	0	29
Östermalm	9	0	0	0	9
Maria-Gamla stan	17	0	1	3	20
Katarina-Sofia	8	0	1	1	10
Enskede-Årsta	1	0	0	16	17
Skärpnäck	0	0	0	4	4
Farsta	0	1	0	13	14
Vantör	0	0	0	15	15
Alvsjö	5	0	0	11	16
Liljeholmen	0	0	0	1	1
Hägersten	2	0	0	16	18
Skärholmen	1	0	0	12	13
Länet utanför Stockholms stad	19	2	6	16	43
Utanför länet	1	3	8	0	12

Typ av brott

Frågan om brottsrubricering, vilken typ av brott ungdomarna har blivit utsatta för, kan vara något svåröverskådlig eftersom brottsrubriceringen ibland kan ha förändrats från anmälningstillfället till rättegången och domen. Långtifrån alla brott har inte heller blivit anmälda och lett till en rättegång och dom. Gränsen mellan olika brottstyper kan också i vissa fall vara diffus. I flera fall har ungdomarna blivit utsatta flera, kan vara upp till fyra, olika brott; exempelvis våldtäkt, misshandel, stöld och övergrepp i rättssak. I genomsnitt har varje nybesökande ungdom (vittnen borträknade) blivit utsatt för 1,4 olika brott varför antalet brottsrubriceringar i statistiken är större än antalet nybesök. Det totala antalet brott är 452.

Under rubriken "annat" i tabell 5 ingår ett mindre antal brottsrubriceringar som exempelvis trafikbrott, vållande till kroppsskada, olaga diskriminering, barnpornografibrott m.fl.

Det är tydligt att fyra våldsrelaterade brottsrubriceringar; *misshandel, rån, olaga hot* och *övergrepp i rättssak* dominerar. Dessa fyra brottsrubriceringar tillsammans svarar för cirka 80 procent av samtliga brott. En del av brotten är rubricerade som grova. Att de våldsrelaterade brotten dominerar kan ses som naturligt eftersom det är dessa brottsoffer som också behöver mest hjälp. Den brottsart som enligt de flesta stödcentra ökat mest är hot av olika slag, inklusive övergrepp i rättssak. Samtliga stödcentra uppskattar också att mörkertalet när det gäller dessa brott kan vara mycket stort. Uppfattningen är att många ungdomar framför allt i de mer utsatta förorterna har känslan av att leva under ständigt hot utan att någonsin göra anmälan till polisen.

Det har blivit allt vanligare att den nya virtuella teknikens hjälpmedel som Internets ungdomssajter, kameramobiler och SMS används för att kränka, hota och utöva utpressning. Denna form av mobbning är inte beroende av tid och plats utan når sitt offer när och var som helst. Då är inte heller det egna hemmet en skyddad zon. Framför allt flickor blir utsatta för ofredande och trakasserier med sexuell innebörd. Ett exempel är när foton tagna med en mobilkamera sprids på nätet utan offrets kännedom och godkännande.

Vid personrånen blir offren vanligtvis rånade på pengar, mobiltelefoner och dyrare märkesjackor. Ett ökande antal flickor blir utsatta för rån och misshandel. Oftast är det andra flickor som utför dessa brott men det förekommer att även pojkar rånar och misshandlar flickor. Fysiska skador med behov av sjukhusbesök vid misshandel och rån är inte ovanliga.

Många ungdomar, framför allt i de utsatta förorterna är inte alltid motiverade att anmäla till polisen. Orsakerna är främst tre: 1) De som drabbats saknar tillit till polisen och tror inte att en anmälan skulle leda någonvart. 2) De vill inte att föräldrarna skulle få veta och behöva bli oroliga. 3) De tror att om de gör anmälan kan det leda till att de blir utsatta för repressalier och situationen bara blir värre. Dessa faktorer gäller i viss utsträckning även vid andra brott. Ett viktigt inslag i stödcentrums arbete är därför att på olika sätt motivera och stötta ungdomar att göra anmälan. Cirka åtta procent av besökande är ungdomar som i första hand har varit vittnen till ett brott. I många fall kan vittnen känna sig lika utsatta och hotade som själva offren. Att brottsoffren får nödvändig hjälp är av stor vikt även för att kunna påverka gärningsmännen. De som begår brotten är en liten del av samtliga ungdomar men det finns små möjligheter för samhället att få bukt med deras accelererande brottslighet om offren aldrig gör anmälan. Tendensen att brottsoffer inte anmäler förefaller enligt många signaler vara problemet framför allt i de socialt mest utsatta förorterna. Den positiva erfarenheten som stödcentra har är att föräldrarna till klienterna i dessa förorter visar stort engagemang för sina

barns problem. Samtidigt kan de själva i många fall vara i behov av stöd och hjälp. Då erbjuder stödcentrum en flexibel och obyråkratisk möjlighet som de gärna vänder sig till.

Tabell 5. Typ av brott	Stödcentrum				
	City	Västerort	Järva	Söderort	Samtliga
Misshandel/försök/grov	57	19	46	46	168
Rån/försök/grov	26	14	22	34	96
Olåga hot	21	10	11	27	69
Övergrepp i rättssak	8	2	14	1	25
Mord/drap/försök	2	0	3	1	6
Våldtäkt/försök	3	8	0	8	19
Ofredande/sexuellt ofredande	7	7	4	10	24
Olåga frihetsberövande/ olåga tvång	3	1	0	2	6
Utpressning	0	1	0	1	2
Förtal/förolämpning	2	2	0	0	4
Gr. kvinnofridskränkning	0	1	1	0	2
Sexuellt utnyttjande	2	0	0	1	3
Stöld	4	3	5	4	16
Bedrägeri/urkundsförfalskn.	0	0	2	0	2
Skadegörelse	0	0	1	1	2
Annat	2	2	4	0	8
Vittne	4	8	14	1	27

Stockholm 2006-03-22

Olli Puhakka